

РЕЦЕНЗИЯ

**за дисертационния труд на Радослав Камбуров на тема
«Общуване с идеала в епохата на дигиталните медии – новата Градина»
от проф. д-р Станислав Семерджиев**

Дисертационният труд на Радослав Камбуров е със заглавие «Общуване с идеала в епохата на дигиталните медии – новата Градина» и представлява текст от 148 страници, с таблици и илюстрации. Снабден е с адекватно изграден научен апарат, коректно цитирани референтни източници свързани с темата и богата библиография и филмография. Представеният автореферат точно и пълноценно отразява съдържанието и приносите на дисертационния труд.

Изследването на докторанта е посветено на едно наистина важно негово наблюдение в развитието на съвременните изкуства, а именно синергията на виртуално и реално, превръщането на дигиталното копие в предпочетена алтернатива на автентичното живеене. Разработката е обезпечена със сериозно проучване на изследователското поле, което е произвело като резултат високо ниво на компетентност, до степен, в която освен собствено научните си достойнства текстът има стойността на изключително интересен източник на информация за културноисторически факти, които са слабо или напълно непознати на българската читателска аудитория, включително и в професионалните изкуствоведски среди. Затова и изобщо не съм изненадан, че предложените от Радослав Камбуров разсъждения впечатляват с дълбочина, компетентност и дори увлекателност. Авторът познава в пълнота както актуалното състояние на визуалното и екранното изкуство, така и тяхната история. Тези знания в избраната интердисциплинарна проблемна област позволяват представянето на съществуващите референтни изследвания от стабилна метатеоретическа позиция и обезпечават труда с ниво на авторефлексия, рядко срещана в рамките на тази академична степен.

Дипломният филм на Радослав Камбуров по специалността «Филмова и телевизионна режисура» също бе посветен на темата. Обръщам специално внимание върху това, защото продължителната ментална ангажираност на професионалиста с даден проблем често е атестат за искреността на отношението му към него.

За мен избраната от Радослав Камбуров тема е интересна и важна, особено на фона на обстоятелството, че в българското научно пространство задълбочени разработки в тази посока са рядкост. Предложеният труд на практика се явява в отговор на осезаемото отсъствие в родното кинознание на концепция за бъдещето на киноизкуството в контекста на бурния разцвет на високите технологии и настъпващата ера на повсеместното виртуално изживяване в дигиталната медийна среда. Наличните публикации, които Камбуров коректно е цитирал, нямат амбицията да представят

адекватно българската рецепция на явлението «виртуална реалност», нито да го интерпретират в контекста на цивилизационната парадигма. Освен че се заема със задачата да запълни тази празнота в родната кинонаука, разработката цели и преодоляването на друг неин дефицит, какъвто е отсъствието на достатъчно на брой научни трудове, фокусирани върху осмислянето на кинообразите не от гледна точка на тяхната историческа рамка, а през призмата на философско-естетическото световъзприятие.

Представеният текст е солидно научно начинание, което е натоварено със свръхзадачата да подготви фундамент както за собствените изследователски процедури, така и за по-широк кръг сродни проучвания.

Текстът е ориентиран около многообразие от тези, които се препотвърждават в различните му части в различни полета на интертекстуален дискурс, оформяйки един идеен пастиш, който обаче нито за миг не се отклонява от курса си. Така структурирана, работата - въпреки привидното си многообразие от средоточия - всъщност е винаги насочена към «върха на естетическата пирамида» - киното, образувайки затворена арка на вътрешноасоциативен диалог с читателя.

Трудът е структуриран в три основни части и представящ тезите на докторанта увод. Изложението е организирано като последователност от взаимосвързани, времево обуславящи се един от друг контексти. Изградена е система от контекстуални рамки, в съобразяване с която е направен подборът на привлечения емпиричен материал и са проведени аналитичните и аргументационните процедури. Всички те се подчиняват на водещото, подсказано и в заглавието твърдение, че у човека е налице извечното желание да пресъздаде един съвършен свят, от който е бил прокуден. В научната аргументация на тази идея авторът се опира на сериозни исторически източници и същевременно разкрива техния смисъл без да губи метафизическия им хоризонт.

Представата за съвършения свят, намерил своите хронотопни проекции в планината/градината/острова на блажения живот и символиката на Рая е изследвана системно и широкообхватно както в контекста на своето реално историческо битие, така и в пространния свят на изкуството. Направеното проучване респектира със своя размах и степен на културологична компетентност. Успоредно с това извършената в тази посока работа убедително легитимира последващите аналитични процедури, насочени към същината на докторантския труд – «общуването с идеала в епохата на дигиталните медии».

В тази част работата на Камбуров изследва процеса на взаимодействие между реално и виртуално посредством възможностите на дигиталната медия, като илюстрира преливането на изразните форми една в друга, осмисляйки киното като апогей преди появата и навлизането на компютърната игра, а в последствие и на виртуалната реалност – «трансмедийната синергия», както уместно я е нарекъл авторът. В тази

посока е основният обем от приносни идеи на докторантската разработка на Радослав Камбуров. За обогатяване на аргументацията удачно са привлечени и постигналите огромни успехи на боксофиса «комикс» филми, които се родяват с игровата стилистика. Намирам за важно, а и също от теоретична гледна точка ценно, че в хода на изследването не са пропуснати иначе пренебрегвани форми на екранното битие, както и че е подробно разгледана значима по обем екранна емпирия, конкретни филмови заглавия, илюстриращи процеса на екранните метаморфози в дигиталната епоха.

Същевременно Радослав Камбуров демонстрира висока философска чувствителност, разгръщайки психологическите аспекти на променящите се обществени нагласи и културните им импликации. Противоположностите, в полето на чието напрежение протича философската рефлексия, са добре защитени и осмислени в хода на изследването. Приемам за съществен принос на докторската теза аналитичната съсредоточеност за достигане до изводите, свързани с облика на технологичното – отново в контекста на еволюиращата колективна представа за технология и за взаимодействието между киното и виртуалното.

В резюме на казаното мога да заявя, че предложената от Радослав Камбуров дисертационна теза представлява многостранно, задълбочено и респектиращо с научната си обосновка и изказа си изследване; един от малкото текстове, които имат претенцията да срещнат митологичното с модерното, като го постигат с необходимата академична аргументираност.

Въз основа на всичко казано дотук относно качествата на кандидата и на неговия труд, категорично гласувам с ДА за присъждането на образователната и научна степен „доктор“ на Радослав Камбуров и предлагам на научното жури също да го подкрепи.

Проф. д-р Станислав Семерджиев

София, 08.01.2020